

Inv 93886

~~Sta. 29 39 858~~

SOCIETATEA TEATRALĂ

04/2307

G. A. PETCULESCU.

ADAUS

LA ISTORIA PRIMEI SOCIETĂȚI TEATRALE
ROMÂNE AMBULANTE

DIN TRANSILVANIA, UNGARIA ȘI BĂNAT.

DE

Dr. Valeriu Branisce.

(Retipărire din „ANUARUL” Societății pentru Crearea unui
Fond de Teatru Român.)

DONAȚIUNE

BRAȘOV,

Tipografia A. Mureșianu.

1902.

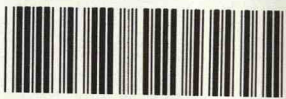
134388

1956

1942

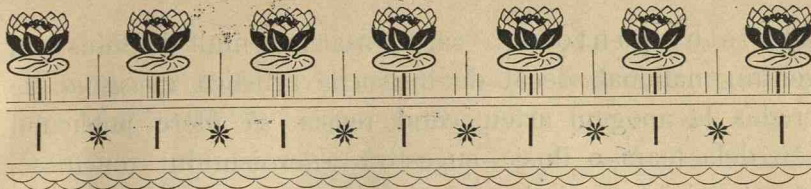
Biblioteca Universitară
"Carol I" București
Cota..... 4 206 618

B.C.U. "Carol I" Bucuresti

C134388

B622272

~~04/2307~~

Societatea teatrală G. A. Petculescu.

Adaus la istoria primei societăți teatrale române ambulante din Transil-
vania, Ungaria și Bănat

de

Dr. Valeriu Branisce.

Nu e mult de atunci de când am avut și noi Români din țerile coroanei S-tului Stefan, societatea noastră teatrală ambulantă, bineșor organizată, care a parcurs Bănatul, câmpia Aradului și Ardealul dând reprezentații naționale românești, însuflețind publicul și lăsând amintiri trainice după sine. Și totuși par'că n'a mai fost nici odată! După luptă continuă cu greutateși enorme, luptă dată cu adevărat eroism în decurs de un deceniu și mai bine, s'a resfirat societatea, creatorul ei s'a retras bolnav și istovit la Lugoj, unde a sfârșit cu încetul, neluat de nime în seamă, par'că nici nu ar fi avut vr'odată zile de glorie.

Adevărat, nu tot-deauna și nu pretutindenī a fost apreciat după merit. Pe vremea sa nu părea lucru așa mare, a avea o societate teatrală organizată, precum ne pare astăzi, când nu o mai avem. Mai ales prin orașe, unde publicul nostru cu inclinațiunii vëdite spre cultura germană, se îndeletnicise cu reprezentații teatrale germane ținute în stil apusean, era cam desconsiderat

«artistul pantofar,» care purtat mai mult de entusiasm genuin național, decât de instrucție artistică *apuseană*, se credea la apogeul artei, când reușia să ofere publicului său dela țeară o iluzie sugestivă a eroismului românesc, trecut prin botezul de sânge la Grivița.

Astăzi privim cu alți ochi chiar și noi, cești din orașe, la prestațiunile lui *G. A. Petculescu*, creatorul, organiza-torul și directorul primei societăți teatrale ambulante dela noi. Orî cât de divergente fie aprecierile asupra nivelului artistic al acestei trupe de actori, îmi pare mai presus de orî-ce îndoială, că existența și prestațiunile acestei trupe constituie un fapt național și cultural în istoria dezvoltării noastre. Începutul nu putea fi altcum decât cum a fost al lui Petculescu, pagubă că firul s'a tăiat în urma împrejurărilor vitrege. Reluarea firului astăzi reclamă — precum vedem chiar din frământările societății noastre pentru crearea unui fond de teatru național — o luptă gigantică și rezultatul ce-l vom dobândi, e foarte problematic.

Cred deci, că ofer o lectură de interes actual dacă present cetitoritor acestui «Anuar» nisce schițe fugitive din viața societății teatrale a lui Petculescu. Întimplarea a voit să dau de o ladă, ce a găsit-o d-l *Ioan Iorga Buren-cia*, contabil de bancă în Lugoj, la cumnata lui Petcu-lescu, care ladă conține o parte din «lăsămîntul» artistului.

Am frunzărit filele mucegăite și îngălbinite ale acestui lăsămînt și cred că fac un serviciu istoriei artei teatrale la noi, dacă dau publicității unele altele din aceste. Partea mai mare a lăsămîntului se constituie din piese teatrale, cari aū format repertoriul, apoi o serie de acte pu-blice, documente, licențe, afișe, conturi, sentințe judecă-toresci, acte procesuale și multe altele, cari la olaltă oferă un tablou de tot straniu al nenumăratelor miserii, ce al-cătuesc viața fantastică de actor și director de teatru.

Ar fi la tot casul instructiv a studia manuscriptele găsite, a căuta, dacă aū apărut deja undeva în tipar și, dacă sunt potrivite pentru împrejurările noastre de astăzi. Poate s'ar rentă a retipări vre-o câte-va pentru societățile noastre de diletanți sătenești. Eū nu am ajuns să fac toate aceste studii, cari reclamă răgaz și liniște, de care nu prea dispunem noi gazetarii de dincoace.

Obiectul scrutării mele l'aū format celelalte acte și hârtii din lăsământ și pe baza acestora voiū încerca a da aici nisce tablouri despre viața trupei lui Petculescu din primii ani ai existenței sale, pe baza actelor aflate la vėduva fratelui lui D. A. Petculescu, care trăiesce încă în Lugoj. Bine înțeles ceea-ce ofer eū aici sunt numai schițe rapsodice, cari nici pe departe nu pot avea pretenții de a oferi ceva complet. Sunt numai un «adaus la istoria primei societăți teatrale române ambulante din Transilvania, Ungaria și Bănat», precum am și đis în titlul acestor șire.

Nainte de Petculescu n'am avut o astfel de societate la noi. Prin anii 60 și 70 aū trecut pe la noi din timp în timp societăți teatrale din România sub conducerea lui Milo, Pascaly ș. a., prima societate ambulată teatrală a alcătuit'o însă la noi George Petco, saū cum se scria dēnsul: *G. Augustin Petculescu*.

Cine a fost acesta? Ca și Hans Sachs al Nemților: Pantofar și artist.

*

Petculescu s'a născut la 11 Octombre 1852, în *Recița-română*, ca fiu al lui Toma Petco și al soției sale legiuite Elena și a fost botezat la 19 Oct. al aceluiași an de parochul Ioan *Nicolaevici*, obținēnd din botez numele *George*. Estrasul din matriculă, liberat la 2/14 August 1860 de păr. Mathei *Ballanovits* sub Nr. 18 ex. 1860 se află între documentele din lăsământ. Accentuez aceasta pe motivul, că mai târziu se

gera Petculescu de *logojan*, (tatăl său s'a mutat pe la 1860 la Lugoj, unde a rămas pân' la moarte) chiar în actele de licență este scris: „lugosi szülletésű“ (de naștere din Lugoj), ceea-ce a servit mai târziu drept motiv de dispută, aproape ca la Omer, între cele două comune bănățene pentru onorul de a fi recunoscute ca „patria mai restrînsă“ a artistului.

În Lugoj și-a făcut tînărul George studiile elementare la școala gr. or. română, despre alte studii nu există nici o urmă. Bêtrânul Toma Petcu a destinat pe fiul său George pentru cariera de pantofar și l'a dat în învățatură la „maistor Pera,“ care trăește și astăzi și știe povestii multe ștregării d'ale celebrului său „șăgărt,“ cum ȳic bănățenii ucenicilor de meserii. Era băiat de temparement vioiu și impulsiv, care nu prea afla stare la meseria, pe care de altfel a absolvat-o, obținînd rangul de „calfă.“

Trecînd prin Lugoj societăți teatrale din România și cultivînd și societatea română din Lugoj pe acel timp în măsură mai mare arta teatrală prin societăți de diletanți bine instruite, s'a trezit în tînăra calfă boldul iresistibil de-a deveni actor și în o bună ȳi, prin anii 70, a dispărut deodată din Lugoj calfa de pantofar; s'a luat — după cum se aflase mai târziu — după o societate teatrală din România și a devenit încetul cu încetul actor. N'are să ne contrarieze faptul acesta, căci nu e un fenomen izolat. Artiști renumiți din străinătate au fost calfe și și-au început cariera de artiști ca și Petculescu al nostru, numai cu acea deosebire, că au dus-o mai departe decât acesta. Vina, că Petculescu nu a dus-o așa departe nu zace numai în el, ci și în împrejurările dela noi, cari nu au favorizat talentele tînărului artist.

Din toate însemnările și hârtiile rămase dela Petculescu se vede, că nu a fost o capacitate vulgară, ci a purtat în sine germenii pentru mai mult, decât ce a ajuns de fapt. A organizat trupa sa după un plan bine stabilit, a susținut ordine și disciplină, a ținut cont de gustul publicului și de împrejurări, cu un cuvînt s'a ținut — după cât era cu putință — la înălțime.

Planul rămas dela Petculescu pentru organizarea trupei teatrale merită și astăzi se fie luat în considerare. Mai la vale voi arăta cum a finansat afacerile trupei ambulante, care

G. AUG. PETCULESCU.

„Fost-am Directorul primei Soc. de Teatru Român din Ungaria și Transilvania, petrecând o viață amară dela 1870, până la finea vieții mele.“

G. Aug. Petculescu.

(Inscripția aceasta făcută la a. 1889 de Petculescu, pe tabloul lucrat în mărime naturală de pictorul *I. Stoica* (op. 449) la an. 1886, reprezentând bustul lui Petculescu.)

finansare, bine înțeles, a rămas litera moartă, căci reclama un venit anual de 34 mii fl., o sumă enormă, care nu a putut-o realiza Petculescu nici când. Dar faptul în sine, că Petculescu a fost în stare se susțină cu chiu cu vaî ani de-arêndul o trupă teatrală de 8—14 membri, fără nici o subvenție și fără nici un ajutor, afară de abonamente și încassările dela reprezentații și că a fost în stare să creeze o bibliotecă și arhivă și să-și agonisească o garderobă evaluate la 1000 fl., denotă destul de clar, că Petculescu nu a fost om de rënd.

Dar să reluăm firul întrerupt.

În România și-a început cariera teatrală la Craiova și Turnu-Severin, unde încetul cu încetul a ajuns dela împărțitor de afișe la statist, roluri secundare, pân' ce-l vedem la 1874 deja în roluri mai de seamă, după cum reese din consemnarea rolurilor ce a jucat ca gajist în trupa lui G. Popescu, care consemnare de-asemena se află între hârtiile lășământului.

Se vede, că deja la anul 1876 s'a zămislit în el ideea de-a fonda o societate teatrală ambulantă pentru Austro-Ungaria, precum reese aceasta din diferite corespondențe.

La 1878 a reușit în fine să facă începutul cu o societate de 6 membri, cu care a trecut la Lugoj și a cerut dela ministrul ungar concesiune de a da reprezentații în diferitele orașe ale Ungariei.

Erau alte vremuri pe atunci! Victoriile reportate de armele române pe câmpiile bulgărești au electricat întregul corp al românismului. Conștiența națională, care zăcea amorțită, s'a trezit și a luat proporții gigantice. Pe toate terenele vieții noastre publice se remarcă influința binefăcătoare ale acestei renașteri sufletești. Părea tot Românul mai înalt... Reînvierea noastră pe toate terenele vieții publice și particulare își găsește germenii psihologici în acest mare moment al istoriei noastre. Chiar și închegarea tuturor Românilor din țerile coroanei S-tului Ștefan într'un singur partid politic național cade în această epocă.

Ce era mai natural decât, ca sufletul simțitor al lui Petculescu se găsească momentul de potrivit pentru a se reîntoarce în patria sa și se vestească de pe scenă cu mica-i, dar însuflețita-i trupă de actori gloria numelui de Român.

În 18 Iulie 1878 a obținut dela ministrul internelor concesiunea de a da reprezentațiunii teatrale în decursul aceluï an în Ungaria, cu escepțiunea Budapestei. Dau aici în traducere acest act:

Nr. 30178.

Ministeriul reg. ung. al internelor.

Concesiune.

Valabilă până în 31 Decembrie 1878.

Se permite lui *George Petculescu* să dea în Ungaria, cu escepția capitalei Budapesta, reprezentații în limba română în termenul sus indicat, dar îi se impune ca datorință ca pretundenți, unde are de gând se dea astfel de reprezentații să ceară mai întâi concesiunea autorităților respective locale, să plătească o parte a venitului pentru fondul sêracilor din localitate și să satisfacă precis tuturor dispozițiilor polițiale din vigoare, atât densus, cât și toate persoanele, cari aparțin societății sale.

Budapesta, 18 Iulie 1878.

Pentru ministru:

Br. Kemény m. p.,

secretar de stat.

Acest decis ministerial îi s'a înmanuat lui *Petculescu* în luna August 1878 prin vice-comitele comitatului *Caraș-Severin* și îndată s'a și apucat *Petculescu* de organizarea trupei, studierea pieselor, montarea societății cu toate cele necesare, încât deja în Octomvrie 1878 a putut da primele reprezentațiuni în *Lugoj*, ear în 3 *Novembre 1878* și-a început deja *turneul artistic la Bocșa-montană*. Asupra acestora vom reveni în deosebii.

Concesiunea ministerială și-a renoit-o apoi *Petculescu* an de an prin vice-comitele comitatului *Caraș-Severin* la ministrul internelor, dar nu odată a trebuit se întrerupă *turneul* din cauză, că reînoirea concesiunei întârșia. Era de înțeles, că ministrul n'avea cuvânt se grăbească cu resolvarea rugărilor lui *Petculescu*, cari în toți anii următori erau însoțite cu certificate de conduită favorabile, liberate de autoritățile publice

ale localităților, unde a dat reprezentațiunii, ear vice-comitele comitatului Caraș-Severin a recomandat totdeauna ministrului reînnoirea concesiunii. Și în privința aceasta erau atunci zile mai bune.

Petculescu și-a angajat membrii trupei prin contracte. Aduc aici ca specimen contractul făcut cu Almăjanca în 26 August 1878, care mai târziu a devenit una din cele mai bune puteri ale trupei. Pe atunci era Almăjanca ca începătoare la Turnu-Severin. Țăta acest document interesant și instructiv:

L. T.

„Contract.

Prin care d-șoara Veronica *Halmăjanu* se angajează cu d-nii artiști societari în calitate de actriță sub condițiunile următoare:

Art. 1. D-șoara Veronica Halmăjanu se obligă a juca ori ce rol îi se va da, a-l învăța bine urmând regulat și precis oarele de repetiție și musică și a *urma societatea ori unde și ori când 'i-se va cere se facă excursiuni artistice.*

Voiagiul se va plăti de societate.

Art. 2. D-șoara Veronica*) se va supune la toate regulele și *regulamentul teatral*, care se va face pentru reușita pieselor și în interesul teatrului.

Art. 3. D-șoara Veronica va avea tot ce-i trebuie pentru scenă în montarea pieselor.

Art. 4. D-șoara Veronica după învoiala, ce au avut cu Societatea va primi suma de 35 fl. v. a. pe fie-care lună, adică trei-zeci și cinci florini.

Art. 5. *Stagiunea se compune din 8 luni* cu începere dela 1-lea September. Luna Maiu se va socoti facultativ. Dacă vom juca, din intrarea brută se vor scoate mai întâiu cheltuelile serale, ear restul se va împărți egal între Societari și Gajiști.

Art. 6. Lunile Iunie și Iuliu vor fi vacanțe fără apontamente (?). Iar în luna August se vor începe repetițiile pentru prepararea noului repertoriu, *earăși fără gaj.*

Art. 7. Acest Contract are valoare de 8 luni lucrative,

*) Așa e în original. — Dr. V. B.

obligatoriu dela întâia reprezentațiune în condițiunile citate la articolul 6.

Art. 8. Orî cine ar avea să se retragă mai înainte de acest termin, sau va părăsi angajamentul de față, fie societar, fie gajist, va plăti toate pagubele cauzate Societății, constatate de autoritățile locale.

Art. 9. Societatea se obligă a plăti regulat la fie-care 15 Țile leafa d-șoarei Veronica Halmăjan.

Art. 10. *Morala* în clasă, pe scenă și în Societate *sunt foarte viguros impuse* tuturor în genere.

Pentru care spre mai multă siguranță s'au făcut două asemenea contracte pe hârtie timbrată, posedând fie-care câte unul.

Dat etc.“

Acest contract semnat la 26 August 1878 ne aruncă o lumină interesantă asupra acestei trupe, care precum se vede se constituia din Societari și Gajiști. Cine au fost societari pe lângă Petculescu și asociatul său A. C. Dobriceanu nu reese din actele găsite, căci toți ceilalți actori sunt întroduși ca gajiști.*)

Vedem, că condițiile pentru gajiști nu au fost prea favorabile. Dar de unde era să și plătească bietul Petculescu mai mult, când afară de însuflețire și soțul acesteia: *sărăcia*, nu avea nimic.

A visat el Țile mai bune, cari însă nu le-a ajuns. Astfel găsim între acte un proiect de budget al societății, despre care am amintit mai sus. Conform acestui budget aveau să facă salariile pentru 18 membrii (10 bărbați și 8 dame) cu totul 16.000 fl. Afară de aceea era prevăzut fondul de pensie, de călătorie, garderobă etc. Suma totală face 34.000 fl. la an. Deși nu a realizat Petculescu nici în cele mai bune Țile acest budget, totuși cred, că e de interes a-l reproduce aici:

*) Intr'o condică fără dat se află numele: Alesandrescu, Dobriceanu, Petculescu, Petrescu, Ionescu și Mihailescu, dar nu pot constata, dacă aceștia au fost societarii dela început. Dr. V. Br.

Personalul		Salariu		funda- țiune pension		Suma		pensiune câte pe 1 an		Paușial de călă- torie		Diurne pe 150 de zile	
bărbă- teșc	femețesc	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
1	—	2400	—	750	—	3150	—	60	—	70	—	600	—
1	—	1200	—	375	03	1575	03	30	—	70	—	390	—
1	—	1150	—	359	40	1509	40	28	75	70	—	375	—
—	1	1100	—	343	77	1443	77	27	50	70	—	360	—
1	—	1050	—	328	14	1378	14	26	25	70	—	345	—
—	1	1000	—	312	51	1312	51	25	—	70	—	330	—
1	—	950	—	296	88	1246	88	23	75	70	—	315	—
—	1	900	—	281	25	1181	25	22	50	70	—	300	—
1	—	850	—	265	62	1115	62	21	25	70	—	285	—
—	1	800	—	249	99	1049	99	20	—	70	—	270	—
1	—	750	—	234	36	984	36	18	75	70	—	255	—
—	1	700	—	218	73	918	73	17	50	70	—	240	—
1	—	650	—	203	10	853	10	16	25	70	—	225	—
—	1	600	—	187	47	787	47	15	—	70	—	210	—
1	—	550	—	171	86	721	86	13	75	70	—	195	—
—	1	500	—	156	26	656	26	12	50	70	—	180	—
1	—	450	—	140	63	590	63	11	25	70	—	165	—
—	1	400	—	125	—	525	—	10	—	70	—	150	—
Suma a		16,000	—	5000	—	21,000	—	400	—	1260	—	5190	—

Socoata generală.

1. Salariile	fl.	16,000.—
2. Pentru fondul de pensii	„	5,000.—
3. Paușialul de călătorie	„	1,260.—
4. Diurnele pentru timpul de călătorie	„	5,190.—
5. Pentru cadropă (garderobă)	„	2,000.—
6. Pentru cortine	„	100.—
7. Pentru sală și muzică	„	3,750.—
8. Pentru medicul Societății	„	300.—
9. Pentru medicamente	„	40.—
10. Pentru bibliotecă	„	60.—
11. Pentru neprevăzute cazuri	„	300.—
Suma		<u>34,000.—</u>

În contractul reprodus am văzut, că e vorba și despre un regulament teatral. Între actele ce-mi stau la dispoziție nu am găsit acest regulament, deși sunt indicii, că a existat. După-ce bucăți din archiva lui Petculescu trebuie să se mai afle și la Abrud și la Făget, unde se disolvase temporal societatea, n'am abdis de speranța de a da de urma acestui regulament, important din mai multe considerante.

Precum reese din actele ce le am la dispoziție a căutat Petculescu să susțină disciplină și ordine esemplară în Societate și numai astfel se esplică, că a putut susține societatea atâta vreme

S'aū întâmplat casuri, că membrii societății nu s'aū supus ordinului dat, orî nu s'aū purtat cuviincios, ceea-ce l'a îndemnat pe Petculescu se pedepsească în bani pe bieții actori.

Voiū reproduce aici vre-o câte-va *bilete* de amendă, găsite între actele archivei lui Petculescu.

Bilet de amendă.

D-șoara *Veronica Halmăjanū* se amendează cu suma de doi florini v. a. pentru necuviința, ce a comis'o pe scenă la reprezentațiunea din 4 Decembre st. n. 1880, *riđënd pe scenă.*

Decembre 4 st. n. 1880.

Orăștie.

G. Aug. Petculescu,
directorul trupei.

Bilet de amendă.

D-I *G. Racoveanu* se amendează cu suma de ęece florini v. a. pentru lipsirea d-lui din 5 și 6 Noembre fără știrea direcțiunei și călătorind în alt oraș străin respectiv în Hăteș.

Noembre 5 st. n. 1880.

Orăștie.

Georgiu Aug. Petculescu,
directorul trupei.

Bilet de amendă.

D-l *G. Racoveanu* se amendează cu suma de două-zeci florini v. a. pentru lipsirea d-lui din 19 și 20 Noembrie st. n. 1880 fără știrea direcției și călătorind în alt oraș străin respectiv în Hațeg.

Noembrie 19 st. n. 1880.

Oraștie.

Georgiu Aug. Petculescu,
directorul trupei

Bilet de amendă.

D-l *G. Racoveanu* se amendează cu suma de trei-zeci florini v. a. pentru lipsirea d-lui din 26 și 27 Noembrie fără știrea Direcției și călătorind în alt oraș străin respectiv în Hațeg.

Noembrie 26 st. n. 1880.

Hunedoara.

Georgiu Aug. Petculescu,
directorul trupei.

Bilet de amendă.

D-l *G. Racoveanu* se amendează cu suma de patru-zeci florini v. a. pentru lipsirea d-sale dela reprezentațiunea din 30 Noembrie, unde avea să joace în această reprezentațiune; fiind anunțat pe afiș, d-lui *a rămas în Hațeg spre a-și petrece*; conform acestei absențe se amendează cu suma mai sus menționată.

Noembrie 30 st. n. 1880.

Hunedoara.

Georgiu Aug. Petculescu,
directorul trupei.

Am reprodus anume aceste toate, ca să se vadă, că Directorul Petculescu a fost foarte sever întru susținerea disciplinei și a măsurat pedepse relativ enorme asupra lui *Racoveanu*, care devenise recalcitrant. Întru cât a și incassat Petculescu amendele din chestiune nu reese din acte, dar e probabil, că le-a subtras din leafă, dacă va fi avut din ce, căci cu multe miserii financiare a avut să se lupte societatea lui Petculescu.

Firea lucrului a adus-o cu sine, că nu se putea depărta din un loc unde a dat reprezentații pân' ce nu plătea toate datoriile, căci creditorii secvestrau toată garderoba și toate cele necesare pentru reprezentațiune. De obiceiă lua avansuri din comuna unde avea să continue reprezentațiile ca achitând datoriile să poată pleca și dacă nu avea norocul să încasseze sume mai mari în localitatea următoare se repeta scena din cea premergătoare din nou. A ajuns bietul și pe mâna usurarilor, încât Dumneșeu știe cum a dres-o și încurcat-o din un loc în altul. Întrê hârțiile ce le am înainte-mi se află o sumedenie de acte judecătorești pentru datorii.

Georgiu Aug. Petculescu în diferite roluri.

În vara anului 1881 a dat Petculescu reprezentații la Brașov și s'a încurcat astfel în datorii, încât a pierdut întreaga garderobă, bibliotecă, arhivă etc. și de abia mult regretatul avocat din Abrud Alesandru Filip, cătră care se adresase Petculescu în desperația sa, a putut răscumpăra prin intermedierea d-lui Simeon Damianu, avocat în Brașov o parte din aceste cu suma de 200 fl., ca să poată continua Petculescu turneul prin Munții apusenți, unde plecase. Actele privitoare la această transacție se găsesc toate în arhiva lui Petculescu, aflătoare la cumnată-sa din Lugoj.

În acest lăsământ se află și mai multe *liste de abonament* pentru reprezentații, ce le lansa Petculescu, când își începea reprezentațiile în o localitate. Sunt interesante și instructive

aceste liste, cari ne arată, că nu numai Românii, ci și *străinii sprigineați reprezentațiile românești*, căci multe nume străine sunt subscrise pe aceste liste, semn, că contrastele naționale nu erau încă atât de ascuțite între locuitorii de diferite naționalități, precum sunt — durere — astăzi.

Așa de e. vedem între abonenții dela Petroșeni ca abonenți la locul prim, numele:

Borbáth Antal, Balogh Sándor, Ruder, Herz A., Ullmann Lipót, Borbáth József, Dumbora László, Rádik, Stern etc. etc. Tot așa și în celelalte locuri, din cari s'a păstrat încă liste de abonament.

Tot în acest lăsământ se află chitanțele despre solvirea taxelor pentru fondul săracilor comunalî în sensul coșcesienei. În medie a plătit Petculescu 2 fl. de reprezentație pentru acest fond. O sumă destul de considerabilă pentru împrejurările de atunci! Aș fost însă și localități, ca d. e. Orăștia, care a renunțat la aceste taxe, luând în considerare situația precară financiară a societății. Aș fost și comune, cari aș cerut pentru 10 reprezentațiuni venitul întreg al unei reprezentațiuni.

A cerut Petculescu subvenție și dela Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român și dela guvernul țării, dar fără rezultat. Din partea Societății noastre a fost refuzat pe motivul, că statutele opresc acordarea de subvențiuni, ear guvernul i-a răspuns, că fondul cultural e epuizat.

Cătră guvern s'a adresat Petculescu în 12 April 1879 din incidentul, că țeara se afla atunci în ajunul jubileului de 25 ani al căsătoriei M. Sale Francisc Iosif I, din care incident a pus Monarchul jubilanț o sumă la dispoziția guvernului, ca să o împartă spre scopuri culturale. Petculescu a cerut cu tot dreptul, ca din suma aceasta să se dea ceva și teatrului român. Dar fără rezultat! Este însă interesant, că comitele suprem al comitatului Caraș-Severin a recomandat rugarea lui Petculescu spre a fi luată în considerare.

După aceste revin la turneul lui Petculescu. Societatea a constatat în anii 1878—79, conform condicei lui Petculescu

din membri: Mihalescu, Handoca, Alexandrescu, Ionescu, Petrișor, Dobriceanu, Hălmăjanca și Angelesca.

Turneul l'a început la *Bocșa-montană*. Din actele aflătoare la mine reese, că societatea lui Petculescu a făcut următorii turneu:

Din 3—9 Novembre 1878.

Bocșa-montană: 6 reprezentațiuni.

Din 10—30 Novembre 1878.

Oravița: 9 reprezentațiuni.

Din 6 Decembre — 20 Decembre 1878.

Bozovicî: 10 reprezentațiuni.

Fruntașii din Bozovicî au lansat din acest incident următorul circular:

Domnilor!

În zilele trecute primi d-l G. Brancovicî o epistolă dela directorul teatral d-l Petculescu în carea își esprima dorința a fi aplecat d'a dilecta și pe almajeni cu vre-o câte-va reprezentațiuni teatrale, deacă cum-va ar avea primirea cuvenita și deacă i-am rebonifica speșele călătoriei dela Oravița la Bozovicî. În urma acestei provocări, inteligența din loc, fără osebite de naționalitate, au conferat speșele recerute: numai ca să nu lăsăm ocașiunea de-a putea vedea și noi *adevărata școală a vieții*; să arătăm, că și noi suntem capabili d'a îmbrățișa cultura, că cunoaștem frumosul și binele și ne place a vedea sbiciuite păcatele și vițiul. D-l Petculescu va sosi aici Joi, cu trupa s'a cu tot (în 4 l. c.) și începând de Sâmbătă 6 l. c. va da 10 reprezentațiuni. — Ținându-ne de datorință a vă face aceasta cunoscut, suntem de firma speranță, că nici un adevărat Român — în a cărui inimă au marcat câtu-și de cât cultura vre-o urmă, — nu va lipsi dela serile pline de învățături, pline de petreceri. Numai aceia să vor sfii de teatru, numai aceia vor roși înaintea asprului judecător glumeț, cari își cunosc sufletul încărcat de păcate și ignoranță, ear inima plină de egoism și avariție; unde numai poate încăpea și ce e nobil și frumos, nici moralu seaă cultura.

Bozovicî, în 2 Decembre 1878.

Comitetul aranjator.

Aici se întrerupe turneul, fiind-că a expirat concesiunea pro 1878, ear concesiunea pro 1879 a primit'o Petculescu de abia în Februarie 1879, când și-a luat calea spre câmpia Aradului.

Din 13—27 Februarie 1879:

Buteni: nu se află indicat N-rul reprezentațiilor.

Din 15 Martie — 10 April 1879:

Pecica: 14 reprezentațiuni.

Aici se rupe firul documentelor. Să se fi început deja vacanțele? Sau a obvenit alt impediement? Nu pot constata.

28 Decembre 1879:

Mehadia: 1 reprezentațiune.

Ne sosind la timp prelungirea concesiunei ministeriale a trecut Petculescu la Turnu-Severin și a dat acolo reprezentațiuni. Așa pare, că primăvara și vacanțele le-a petrecut trupa lui Petculescu în România, unde s'a recules, încât a putut apoi începe turneul cel mare.

Pentru scurtîme indicăm de aici înainte datul concesiunei și N-rul reprezentațiilor.

9 August 1880	<i>Bocșa-mont.</i>	Concesiune pt.	5 reprezentațiuni
4 Septembrie 1880	<i>Hațeg.</i>	" "	5 "
14 Octombrie 1880	<i>Semlac.</i>	" "	2 "
4 Novembre 1880	<i>Orăștie.</i>	" "	5 "
25 Novembre 1880	<i>Hunedoara.</i>	" "	5 "
21 Decembre 1880	<i>Alba-Iulia.</i>	" "	10 "
2 Ianuarie 1881	<i>Blașiū</i>	" "	12 "
17 Ianuarie 1881	<i>Sibiū.</i>	" "	12 "
23 Martie 1881	<i>Brașov.</i>	Concesiune până în 31 August.	

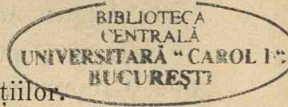
137388

Câte reprezentații a dat nu se poate constata.

Aici a urmat apoi crisa, de care am vorbit mai sus.

În acest timp a făcut însă societatea lui Petculescu excursii artistice și în alte părți, anume:

19 Maiū 1881	<i>Făgăraș.</i>	Concesiune pentru 10 reprezentațiuni
24 Iunie 1881	<i>Abrud.</i>	" " 6 "
8 Iulie 1881	tot la <i>Abrud.</i>	Concesiune fără indicarea n-rului reprezentațiilor. În acest timp decurgeau tratativele pentru recăștigarea garderobei.

9 Iulie 1881	<i>Roșia-mont.</i>	Concesiune p. 12	reprezentațiunii
13 Iulie 1881	<i>Câmpeni.</i>	" "	4 "
27 August 1881	<i>Hălmașu.</i>	" "	5 "
30 August 1881	<i>Baia-de-Criș.</i>	" "	4 "

La 6 Septembrie 1881 a cerut Petculescu concesiune să dea 6 reprezentațiuni la Buteni, dar prim-pretorele din Boroș-Sebeș i-a refuzat împlinirea cererii pe motiv, că nu poate constata identitatea personalului. Se vede, că prim-pretorele din B.-Sebeș a cerut detalii asupra personalului, căci la rugare este adăugată lista societarilor și gajiștilor.

Fiind aceasta de interes o reproduc aici:

Director: D-l G. Aug. *Petculescu.*

Actori: D-l Ioan *Petrișor,*

d-l George *Iovi,*

d-l Michail *Petrescu,*

d-l Anton *Dobriceanu,*

d-na Iulia *Dobriceanu,*

d-șoara Veronica *Halmășan,*

d-șoara Versavia *Angelescu,*

d-l George *Mihăilescu,*

d-l Toma *Alesandrescu,*

d-na Ana *Alesandrescu.*

Prim-pretorele din Boroș-Sebeș nu numai nu a dat Societății concesiune de a da reprezentațiuni, ci a citat toți membrii societății pe 27 Septembrie la sine, ca să fie duși „cu șupa“ la vetrele lor. E interesant în privința aceasta actul dat sub Nr. 1106/881 de notarul comunal Isidor Popescu din Buteni. Petculescu însă nu a așteptat actul de amabilitate al pretorelui de a fi dus gratuit acasă, ci deja la 20 Septembrie a cerut concesiune pentru Lugoj. Concesiunea a primit'o în 25 Sept., dar sub condițiile: 1) Să documenteze, că membrii societății sunt neescepționabili în privința morală și polițială; 2) Să documenteze, că dispune de garderobă și toate cele necesare pentru montarea pieselor și 3) să documenteze, că dispune de capitalul necesar pentru susținerea trupei.

Din acte nu reese cum a satisfăcut Petculescu acestor condițiuni, dar e fapt, că a dat reprezentațiuni la Lugoj, deși trupa era în decadentă continuă. Câte represen-

tații a dat în Lugoj nu pot constata. Dela Lugoj a continuat turneul în modul următor:

22 Octombree 1881	<i>Timișoara.</i>	Conces.	p. 10	reprezentațiunii
24 Nov. 1881	<i>Sân-Miclăușul mare.</i>	"	"	6
6 Decembrie 1881	<i>Nădlac.</i>	"	"	10
22 Decembrie 1881	<i>Pecica m.</i>	"	"	8
17 Ianuarie 1882	<i>Hălmagiū.</i>	"	"	17
20 Februarie 1882	<i>Orăștie.</i>	"	"	12
1 April 1882	<i>Alba-Iulia.</i>	"	"	8
8 Maiū 1882	<i>Blaș.</i>	"	"	6

Aici se pare, că a întrat trupa în vacanță.

Din stagiunea 1882/83 am dat de urma numai a două*) concesiuni și anume:

2 Decembrie 1882	<i>Soborșin.</i>	Concesiune	p. 6	reprezentațiunii
30 Ianuarie 1883	<i>Lipova.</i>	"	"	8

În stagiunea din 1883/84**) găsim earna trupa lui Petculescu la Abrud, anume în

5 Ianuarie 1884	<i>Abrud.</i>	Concesiune	pt. 10	reprezentațiunii
17 Ianuarie 1884	<i>Câmpeni.</i>	"	"	10
10 Februarie 1884	<i>Turda.</i>	"	"	5
7 Martie 1884	<i>Șomcuta-mare.</i>	"	"	8
18 Martie 1884	<i>Deva.</i>	"	"	5
30 Martie 1884	<i>Năsăud.</i>	"	"	10
15 April 1884	<i>Gherla.</i>	"	"	4
12 Maiū 1884	<i>Ciacova.</i>	"	"	6

Aici încetează datele, de cari dispun. Cu toate ostenelele și jertfele ce a adus Petculescu nu și-a mai putut reorganiza trupa cum a fost la început. A mai dat reprezentații până la anul 1889. Ultima concesiune ministerială, de care am dat e din 19 August 1888 și este valabilă până la 1-ma Martie 1889.

*) Din afișe reese, că la 1/13 Ian. 1883 a dat reprezentație în *Beiuș*. Ear mai târziu în *Șiria*. Actul oficial lipsește însă, precum de sigur lipsesc și altele.

**) Sub N-rul 62,992 minist. internelor ex 1883, a obținut Petculescu prelungirea concesiunei din Novembre 1883 pân' la Dumineca Floriilor 1884.

Aceasta este epoca decadenței complete a trupei lui Petculescu, asupra căreia nu voi să mă mai estind. Era doar firească, că fără nici o subvențiune, fără ajutor, în parte desprețuit și descurageat chiar de oamenii proprii și prigonit de creditorii etc. să decadă tot mai mult, pân' s'a pierdut cu desvârșire.

Rămâne acum să reconstruez din datele ce le am la mână: *repertoriul* trupei lui Petculescu, care e următorul:

- „*Iancu Jianu*,” căpitan de haiduci. Dramă.
- „*Nunta țărănească*.” Vodevil.
- „*Esecutorul de Paris*.” Comedie.
- „*Fata cojocarului*.” Comedie.
- 5. „*Vlădușu mamii*.” Comedie.
- „*Sfârșitul lumei*.” Canțonetă.
- „*Luarea Griviței*.” Dramă răsbonică.
- „*Bărbatul gelos*.” Comedie.
- „*Carte n'au învățat și umblă la însurat*.” Comedie.
- 10. „*Stăncuța*.” Canțonetă.
- „*Haiducu Roman*.” Canțonetă.
- „*Colivescu*.” Canțonetă.
- „*Fatalistu*.” Canțonetă.
- „*Fritzu Ciobotarul*.” Comedie.
- 15. „*Jidovul rătăcitor*.” Dramă biblică.
- „*Balamucul Nebunilor*.” Comedie.
- „*Arvinte și Pepelea*.” Vodevil.
- „*Moartea lui Tunsu Haiducu*.” Dramă.
- „*Moartea lui Constantin Brancoveanu*.” Dramă.
- 20. „*Țăranul chemat la vot*.” Canțonetă.
- „*Sburătorul*.” Comedie.
- „*Doi apăciți*.” Comedie.
- „*Petulantul*.” Comedie.
- „*Paraclisierul*.” Comedie.
- 25. „*Ș. 37 saū Palestina în Iași*.” Comedie.
- „*Doi scriitori într'o părechie de cisme*.” Comedie.
- „*Irina Țiganca*.” Canțonetă.
- „*Soldatu român*,” Canțonetă.
- „*Nebun de amor*.” Canțonetă.
- 30. „*Cimpoiul Dracului*.” Comedie.

- „Balul mortului.“ Comedie.
 Țiganca vrăjitoare.“ Canțonetă.
 „Două fete și un flăcău.“ Operetă.
 „O surprisă.“ Comedie.
 35. „O cină fără finit.“ Comedie.
 „Muza dela Burdujeni.“ Farsă.
 „Doi țeranî și cinci cârlanî.“ Comedie națională.
 „Birjarul.“ Canțonetă comică.
 „Herr von Chalichenberg.“ Canțonetă
 40. „Bêtrânu și copilul.“ O melodramă.
 „Moartea lui Michaiu Bravu.“ Tablou fantastic.
 „Mofturi și palavre.“ Comedie.
 „Nobila Cerșitoare.“ Comedie.
 „Căsătoria silită.“ Comedie.
 45. „Cinel cinel.“ Vodevil.
 „Hoții de codru și de oraș.“ Comedie.
 „Țepeș Vodă.“ Dramă.
 „Kir Zuliaridi.“ Comedie.
 „Fadeta sau Urita Satului.“ Comedie.
 50. „Genoveva.“ Dramă.
 „Lipitorile satului.“ Comedie.
 „Pantalonul roșu.“ Comedie.
 „Căsătoria pe datorie.“ Comedie.
 „Orbu și nebuna.“ Comedie.
 55. „Boerii și Ciocoi.“ Comedie.

Eată, mă rog, un repertoriu considerabil, care ar face și astăzi onoare unei trupe populare.

„Repertoriu ca repertoriu, dar cum aș jucat?“ va întreba amabilul cetitor. Aici e greu de răspuns. Ca copil, școlar în gimnasiul inferior, am avut ocaziune să asist în Sibiiu (1881) la mai multe reprezentații teatrale date de trupa lui Petculescu și trebuie să recunosc, că mi-aș rămas neșterse în memorie. Mai ales piesele eroice, cari reprezentau vitejia și gloria română m'aș impresionat atât de puternic, cum nu m'aș mai impresionat teatru de-atunci încoace. Ei, dar eram copil, care pentru prima-dată în viața sa aude teatru și — lucru principal — neblazat. Cu drag îmi aduc aminte de voiniciu dela Grivița, pe cari îi știa reprezenta trupa lui Petculescu de minune pentru popor! Un Român

culca la pământ câte 10 Turci cu o lovitură! Curgeau din jurul Sibiiului ca pohoiul țeranii la teatru. Până astăzi a rămas celebru țeranul dela Poplaca, care — părându-i-se, că un Turc are să omoare pe un Român — a strigat de pe galerie în decursul reprezentațiunei, cât l'a ținut gura:

— „Eacă Turcu! Nu te lăsa mă...”

La Sibiiu putea monta în teatrul orașului de minune piesele sale. Stațiști avea berechet. Erau doară studenți, teologi și pedagogi doritori de teatru și sĕraci lipiți pământului, destui.

Ei, dar judecata mea copilărească nu e suficientă. Am auzit însă dela mulți bătrâni, cari pe vremea aceea erau oameni de seamă, că le-a plăcut mult cum a jucat trupa lui Petculescu. Vorba e, că era teatru românesc și noi suntem doritori de teatru românesc. Astăzi punem încă mai mult pond pe *faptul, că e teatru românesc*, decât pe cerințele artei dramatice, dovadă ne sunt reprezentațiile de diletanți, pe cari le îmbrățișăm cu atâta drag. Și în acest moment residă *importanța cea mare a Societății teatrale ambulante a lui Petculescu*, care a dus Thalia română prin ținuturi și localități, unde până atunci nici pomenire n'a fost de teatru român.

*

În orașele mai mari, în Sibiiu, Brașov, Lugoj etc. a avut afișe tipărite, ear în celelalte localități afișe litografate și hectografate, din cari unele sunt de deosebit gust.

Alăturat mai reproduc și un afiș litografat, ca să arăt câtă atențiune a dat directorul Petculescu și prezentării estetice a afișelor.

Mai târziu, când trupa era în decadență s'a mulțumit Petculescu și numai cu afișe scrise cu mâna.

In cele următoare reproducem textul unor afișe din turneul lui Petculescu:

(Tipărit)

Teatru Român în Sibiiū.

Abonament

Nr. 8.

„Teatrul Cetății.“

Cu concesiunea Inalt. Ministeriu reg. mag. de interne.

Societatea teatrală română sub juna direcțiune a domnului

G. Aug. Petculescu.

Va reprezenta pentru prima-oraă în acest oraș: Astăzi, Vineri,
25 Februarie st. n. 1881.

Piesselle:

„Soldații Români.“

Comedie cu cântece în 2 acte, de d-l I. Bujoreanu.

Persoanele:

Iosif Ramurca	}	d-l G. Aug. Petculescu.
Iosif Smicea		d-l T. Ionantu.
Moise Stanu		d-l A. Dobriceanu.
Neagu Țăranu		d-l G. Racoveanu.
Cocoana Porumba		d-na I. Dobriceanu.
Florica, țărancă		d-ra V. Halmăjeanu.

„Vlăduțu Mamiī,”

Comedie națională într'un act, de d-l I. Lupescu.

Persoanele:

Coconu Costică	d-l A. Dobriceanu.
Moșe Eftimie Sbârciog	„ G. Racoveanu.
Vlăduțu Mamiī	„ G. Aug. Petculescu.
Savasta, mama sa	d-na I. Dobriceanu.
Smarandița	d-ra V. Halmăjeanu.

Țăranī.

Prețul locurilor: Logea rangul I. 3 fl. Rangul II. 2 fl. 50 cr. Rangul III. 2 fl. Locul I. 50 cr. Locul II. 35 cr. Parter 40 cr. Studenți și militari grade inferioare 30 cr. Galerie 20 cr. — Un afiș la casă 5 cr.

Biletele se pot căpăta la cancelaria Teatrului dela 9 oare a. m. până la 12 oare; și dela 2 oare p. m. până la 6 oare, ear dela 6 oare la cassa Teatrului.

Cu stimă: **Diracțiunea.**

Inceputul la 1/28 oare seara.

Penultima.

(Tipărit).

Teatru Român în Sibiiū.

Abonament.

Nr. 9.

„Teatru Cetății.“

Cu concesiunea Inaltului Ministeriu reg. mag. de interne.

Societatea teatrală română sub juna direcțiune a domnului
G. Aug. Petculescu.

Va reprezenta pentru prima oară în acest oraș: In beneficiul
d-lui G. Racoveanū. Astăzi, Duminecă, în 27 Februarie st. n. 1881.

Piesele:

„Bărbații Fermecați.“

Comedie cu cântece în 3 acte, de *d-l M. Pascali.*

Persoanele:

- Boieru Dinu Mangosescu D-l G. Racoveanū.
- Curea Cismaru „ G. Aug. Petculescu.
- Mosiu Zagure „ A. Dobriceanu.
- Cheftea Bucătaru „ M. Petrescu.
- Breadiu Vizitiu „ C. Handoca.
- Marinu (fecior în casă) „ G. Michăilescu.
- Cocoana Chefterița d-na I. Dobriceanu.
- Ilinca, nevasta lui Curea Cismaru . . . d-ra V. Halmăjeanu.

„Nunta țărănească.“

Comedie națională cu cântece într'un act, de *d-l V. Alexandri.*

Persoanele:

- Alecu Leonescu D-l A. Dobriceanu.
- Chir Gaitanis Loghiotatos „ T. Ionantu.
- Moșu Trohin Păcală, fruntaș „ M. Petrescu.
- Ilenuța, fata lui d-ra V. Halmăjeanu.
- Frunză, pușcașiu d-l G. Aug. Petculescu
- Un vornicel de nuntă „ C. Handoca.
- Un priveghitor „ G. Michăilescu.
- Trotușianu „ G. Racoveanu.

Țărani.

Prețul locurilor : Logea rangul I-iu 3 fl. 50 cr., Rangul II-lea 3 fl., Rangul III-lea 2 fl. 50 cr., Locul I-mu 60 cr., Locul II-lea 50 cr., Parter 40 cr., Studenții și militarii grade inferioare 30 cr., Galeria 20 cr.

Biletele să pot căpăta în ori-ce zi la oarele 9 a. m. până la 12; și dela oarele 2 p. m. până la 6; ear în ziua de reprezentațiune dela oarele 6 p. m. la casa Teatrului.

Beneficientul face a sa plecată învitațiune sperând într'un călduros concurs din partea Onor. public.

Cu stimă :

Beneficiantul.

Inceputul la $\frac{1}{2}$ 8 oare seara.

Trupa lui G. Aug. Petculescu,
după representarea piesei

»NUNTA ȚĂRĂNEASCĂ«.

Abonament.

Nr. 1.

Cu concesiunea Inaltului Ministeriū reg. mag. de interne.

Societatea teatrală română ambulantă din Ungaria și Transilvania sub direcțiunea d-lui *G. Aug. Petculescu*.

Va reprezenta pentru prima-oadă

Astăzi, Duminecă, la 18 Iunie st. n. 1882.

Piesa:

„Michaiū Eroul“ *sea* „Rentoarcerea cu triumf.“Dramo-Vodevil național în 4 acte și trei tablouri, de *I. Dimitrescu*.

Actu I. Asasiniū, cufundarea lui Calomfirescu în Dimbovița. —
 Actu II. Răpirea, Haiduciū Pădurilor. — Actu III. Anieuța, fica
 căpitanului Preda prisionieră prin răpire în casa marelui spătar
 Vintila. Tablou I. Sala Tronului, întrarea lui Michaiū în Capi-
 tală. — Actu IV. Temnița, Victimele intrigei, moartea lui că-
 pitan Preda. Tabloul II. Apărarea Onorei ficei române. Moartea
 lui Vintilă. Tablou final, Lambru Ciortan condamnat la moarte
 prin furci. Răsplătirea domnească.

Persoanele:

Michaiū Eroul	D-l	I. Petrișor.
Vintilă Spătar, locțiitor domnesc	„	A. Dobriceanu.
Stroe Buzescu, generalul trupelor rom.	„	G. Aug. Petculescu.
Căpitan Preda, șeful pădurilor	„	F. Ionantu.
Radu Calomfirescu, oficer	„	M. Petrescu.
Lambru Ciortan, căpitanul Seimenilor	„	T. Alexandrescu.
Stănică Halaciu, copil în casă la Vintilă	„	G. Aug. Petculescu.
Anieuța, fica lui căpitan Preda	d-ra	V. Halmăjianu.
Cristina, mama lui Radu Calomfirescu	d-na	I. Dobriceanu.
Florica	}	țerance „ V. Petrișora.
Domnica		
Vlad	}	țerani d-l G. Aug. Petculescu.
Neacșu		

Țerani, Ostași.

Prețul locurilor: Logea rangu I. 3 fl. — Logea rangu II. 2 fl. —
Loc de șeșut 60 cr. — Parter 40 cr. — Studenți și militari grade infe-
rioare 30 cr. — Galerie 20 cr.

Abonamente se pot face pe 4 reprezentațiuni cu prețurile urmă-
toare: Logea rangu I. 10 fl. — Logea rangu II. 6 fl. — Abonamentele
se pot esopera la otelul Regele Ungariei, Chilia Nr. 12.

Rugând și sperând în generosul concurs și sprijin din partea
On. Public sunt

Cu stimă:

Diracțiunea.

Inceputul la 8 oare seara

(Tipărit).

Teatru român în Lugos.

Abonament.

Nr. 2.

Cu concesiunea Inaltului Ministeriū reg. ung. de interne.

Societatea teatrală română ambulantă din Ungaria și Transil-
vania, sub direcțiunea d-lui *G. Aug. Petculescu.*

Va reprezenta pentru prima-oară,

Astăzi, Marți, la 20 Iunie st. n. 1882.

Piese le:

„Bărbații fermecați“ *seaŭ*, Frica e ruptă din Raiū.“

Vodevil național cu cântece în 3 act, de d-l *M. Pascali.*

Persoanele:

Boieru Mangosescu	D-l A. Dobriceanu.
Cocóna Chefterița.	d-na I. Dobriceanu.
Calin sin Truica Curea	d-l G. Aug. Petculescu.
Ilinca, soția sa	„ V. Halmăjeanu.
Moșu Zagura	„ I. Petrișor.
Cheftea, bucătar	„ M. Petrescu.
Breazu, vizitiu	„ N. Gardescu.
Maria, servitoare	„ V. Petrișor.

„Advocatul sëracilor.“

Vodevil într'un act, tradus din francesă.

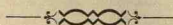
Persoanele:

Susana de Mentoben D-ra V. Halmăjeanu
 Alfred Cocheron, avocat d-l G. Aug. Petculescu.
 Clara, servitoare „ I. Dobriceanu.

Prețurile locurilor: Logea rangul I. 3 fl. — Logea rangul II. 2 fl. —
 Loc de șeșut 60 cr. — Parter 40 cr. — Studenți și militari grade infe-
 riore 30 cr. — Galerie 20 cr.

Biletele se pot căpeta în ziua de reprezentațiune dela oarele 9—12
 a. m. și dela 3 p. m. înainte la Cassa Teatrului.

Inceputul la 8 oare seara.

Penultima reprezentațiune.

(Hectografat).

Teatru român în Șiria.

Astăzi, Duminecă, 27 Ianuarie 1883 st. n. se vor juca

Piesele:

„Paragraful 37“

saù

„Palestina în Iasi.“

Comedie în 2 acte.

Persoanele:

Aronescu D-l Petrescu.
 Amelia d-na Dobricean.
 Moisi d-l G. A. Petculescu.
 Iosif „ Dobriceanu.
 Smilu „ Morarescu.
 Leibala, } } „ Gardescu.
 Comisariu } }

„Doi scriitori într'o păreche de cisme.“

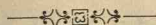
Comedie într'un act.

Persoanele:

Gheorghiași D-l Petrescu.
Sfascuția „ G. Aug. Petculescu.
Irusiniția d-na Dobricean.

Prețurile: Loc I. 80 cr., loc. II. 60. Parter 40. Copii 20 cr.

Inceputul la 1/28 oare.

(Hectografat).

Teatru român în Șiria.

Astăzi, Duminecă la 28 Ianuarie st. n. 1883. Se va juca
pentru ultima oară

Piesele:

„Fata Cojocarului.“

Comedie comică într'un act.

Persoanele:

Chir Tanase, cojocar D-l G. Aug. Petculescu.
Marioara, fiica sa d-na I. Dobriceanu.
Profesoru satului d-l Petrescu.
Simion, servitor „ Gardescu.

„Sfârșitul lumii.“

Canțonetă, jucată de d-l Petrescu.

„Vlăduțu mamei.“

Comedie națională într'un act.

Persoanele:

Conașiu Costică D-l Dobriceanu.
Vlăduțu mamei „ G. Aug. Petculescu.
Moș Eftimie „ Gardescu.
Smărăndița, fiica sa d-na L. Petrescu.
Savasta, mama lui Vlăduțiu „ I. Dobriceanu.

Prețurile știute. — Inceputul la 1/28 oare seara.

Ultima reprezentație al cărei afiș se află între hârtiile despre cari am vorbit este din 2 *Februarie 1889* ținută la **Ciănad** în clasa I a școalei gr. or. române.

S'aă reprezentat piesele: «**Paraclisierul**» și «**Fata Cojocarului.**»

Prețurile locurilor aă fost: Loc. I. 70 cr., loc. II. 50 cr., parter 30 cr. Prunciă 20 cr.

*

Nici nu pot constata din hârtii dacă a mai dat saă nu reprezentații după acest dat. Petculescu era bolnav grav, germenenele morții se declarase în mod neîndoelnic: era atacat la plămâni.

Precum vedem nu numai organizării interioare, ci și prezentării esteroare a dat Petculescu cuvenita atenție. Biletele de întrare erau tipărite și numerotate în stil și formă ca la teatrele apusene.

Din conturile aflate reese, că avea cassier de ți și de seară, monteur și împărțitor de afișe stabilit etc. Când pleca din o localitate își lua împărțitorul de afișe rămas bun dela public în versuri tipărite, cari de sigur încă aduceaă ceva bacșiș.

Din versurile aflătoare între acte, reproduc aici unul ca specimen:

A D I O !

Rog ceriul prea fierbinte
Să vă dea prosperitate
O viață fericită
Și anī mulți cu sănătate.

Eu de aicia mâne plec
Inapoī când măi sosesc
Sănătoși să vă găsesc
Afișe să vă-mpărțesc.

Timișoara.

S. Alesandru,
împărțitor de afișe.

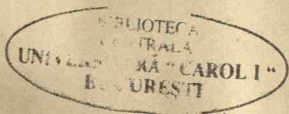
* * *

George August Petculescu a răposat în 6 Decembre 1889 la Lugoj, unde rămase timpul ultim bolnav de piept. Publicul român din Lugoj i-a făcut o înmormântare frumoasă. Distinsul protopresbiter gr. or. al Lugojuului, d-l Dr. George Popovici a rostit cu ocasiunea aceasta un panegric pëtrunđător, în care a scos la iveală deosebitele calităţi sufleteşti ale răposatului.

Astăzi, când am încheiat acest manuscrpt am vizitat mormântul primului nostru director de teatru român în cimiteriul Lugojuului, unde doarme somnul de veci alături cu Victor Vlad Delamarina şi Niţă Popovici Bănăţeanul.

Crucea de lemn sculptat de pe mormânt e deja scufundată pân' la braţe. Poate va veni vremea, ca să putem ridica o piatră potrivită pe acest modest mormânt, ca să ştie lumea, că am avut şi noi Români din ţerile aceste odată un director de teatru român ambulant, care în decurs de un deceniū şi mai bine a parcurs cu trupa sa regiunile locuite de Români interpretând poporului literatura poporană şi vestind gloria numelui de Român.

Lugoş, 21 Mai v. 1902.

Teatru Romanu in Bucuresti.

cu concessiunea inaltului Minister de interne reg. mag.

Societatea Teatrala Romana sub Directiune lui G. Aug. Petculescu.

Asiada Sambata 13/1 Ianuarie 1883
 va reprezenta pentru prima oara.

Asiada Romanilor asupra cetatii Grivitei.

Invingerea Grivitei de catre armata romana.

Act I - Grivitea - reînnoirea în 3 acte și 2 tablouri.
 Tab. I - Armata comand. Osman Pasia. Parlamentul Ruso-Roman însuși Tab. II
 Tab. III - Quartierul lui celor Romani la asaltul - Tab. IV - Tab. V -
 Tab. VI - Armata turco-romana - Tab. VII - Lagerul Romanilor în noaptea
 Tab. VIII - Grivitea reînnoirea lor. Grivitea armata romana.
 Tab. IX - Grivitea reînnoirea lor. Grivitea armata romana.
 Tab. X - Grivitea reînnoirea lor. Grivitea armata romana.

Personele:

Colonel roman	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus
Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc
Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc
Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc
Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc	Colonel rus	Colonel turc

Prețurile mari la aceste reprezentațiuni: preturile locurilor se vor urca
 Locul I 70 cr. Locul II 50 cr. Studienți 40 cr.
 Inceputul la 1/2 8 ore.